

Врз основа на член 19, став 1, алинеја 4 од Законот за енергетика (“Службен весник на РМ“ бр. 63/06, 36/07 и 106/08), Регулаторната Комисија за енергетика на Република Македонија на седницата одржана на 15 мај 2009 година, донесе:

ПРАВИЛНИК

ЗА НАЧИН И УСЛОВИ ЗА РЕГУЛИРАЊЕ НА ЦЕНИ ЗА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА ЗА ГРЕЕЊЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој Правилник се уредува начинот на формирање, одобрување и контрола на цените (во понатамошниот текст: регулирање на цените) за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија за греење (во понатамошниот текст: топлинска енергија).

Одредбите на овој Правилник се однесуваат на претпријатијата кои што во своето работење имаат обврска да обезбедат јавна услуга во производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија (во понатамошниот текст: регулирани дејности).

Регулирани дејности од областа на топлинска енергија се енергетските дејности од јавен интерес:

- производство на топлинска енергија за тарифни потрошувачи,
- дистрибуција на топлинска енергија и
- снабдување со топлинска енергија на тарифни потрошувачи.

Член 2

Регулирањето на цените на топлинска енергија на начин и постапка утврдени со овој Правилник има цел да обезбеди:

- создавање на стабилни и предвидливи услови за работење на регулираните претпријатија при вршење на регулираните дејности од член 1 на овој Правилник;
- заштита од злоупотреба на доминантна и монополска положба на регулираните претпријатија;
- урамнотежување на меѓусебните интереси на регулираните претпријатија вршители на регулирани дејности од член 1 од овој Правилник и на корисниците на регулираните дејности
- создавање услови за развој и одржување на постојните и изградба на нови капацитети за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија;
- подобрување на квалитетот на услугите кои ги даваат претпријатијата;
- надоместување на трошоците коишто регулираните претпријатија ги имаат во вршењето на регулираната дејност и соодветен принос; и
- недискриминаторен третман на регулираните претпријатија и примена на објективни критериуми и транспарентни методи и постапки за регулирање на цените на топлинската енергија.

Член 3

Регулиран производител на топлинска енергија (во понатамошниот текст: Регулиран производител), е производител на топлинска енергија кој има обврска за обезбедување на јавна

услуга и по претходно одобрување на Регулаторната комисија за енергетика, врши продажба на целокупната произведена топлинска енергија на Снабдувачот, наменета за потребите на тарифните потрошувачи, по регулирани цени и тарифи одобрени и објавени од Регулаторната комисија за енергетика.

Вршителот на дејност дистрибуција на топлинска енергија (во понатамошниот текст: Дистрибутер), е субјект кој има обврска за обезбедување на јавна услуга и врши регулирана дејност дистрибуција на топлинска енергија и управување со системот за дистрибуција на топлинска енергија по регулирани цени и тарифи одобрени и објавени од Регулаторната комисија за енергетика.

Снабдувач со топлинска енергија (во понатамошниот текст: Снабдувач), е субјект кој врши регулирана дејност снабдување на топлинска енергија на тарифни потрошувачи, односно врши набавка, мерење, отчитување, фактурирање и наплата за потрошената топлинска енергија и се грижи за исправноста на мерните уреди за распределба на испорачаната топлинска енергија за греење на (со распределувачи, по инсталирана моќност, или по м² грејна површина) ниво на тарифен потрошувач.

Тарифен потрошувач на топлинска енергија е правно или физичко лице кое за сопствени потреби купува топлинска енергија по пропишан тарифен систем за што склучува договор со снабдувачот на топлинска енергија. (во понатамошниот текст: тарифен потрошувач).

Член 4

Снабдувањето со топлинска енергија на тарифните потрошувачи по правило се врши во периодот од 15 октомври во тековната, до 15 април во наредната календарска година.

По исклучок од став 1 на овој член, снабдувањето со топлинска енергија на тарифните потрошувачи може да почне и пред 15 октомври, но не и пред 1 октомври, доколку во три последователни денови во периодот од 28 септември до 15 октомври, надворешната температура во 21:00 часот е 12 °C или пониска, според податоците од Управата за Хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

По исклучок од став 1 на овој член, снабдувањето со топлинска енергија на тарифните потрошувачи може да се врши и по 15 април, но не подоцна од 1 мај, доколку во три последователни денови во периодот од 13 април до 29 април, надворешната температура во 21:00 часот е 12 °C или пониска, според податоците од Управата за Хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Снабдувачот со топлинска енергија е должен во текот на денот да обезбеди снабдување со топлинска енергија во периодот од 06:00 часот до 21:00 часот.

Снабдувачот со топлинска енергија е должен да обезбеди топлинска енергија во количина која во просториите на потрошувачот обезбедува постојана температура од 20 + 1 °C.

Член 5

При регулирањето на цената се користи методологија врз основа на поттикнувачка ценовна регулатива со примена на метод на регулиран максимален приход.

Метод на регулиран максимален приход од став 1 од овој член, значи определување на приход кој на претпријатието ќе му биде дозволено да го оствари од вршењето на регулираната дејност на годишно ниво, во регулираниот период определен согласно член 6 од овој Правилник.

Член 6

Претпријатието е должно да побара од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика) одобрување на цена на топлинска енергија за регулираниот период.

Под регулиран период се подразбира периодот за кој со примена на методот од член 5 од овој Правилник се определува регулираниот максимален приход на претпријатието.

За регулираната дејност производство на топлинска енергија регулираниот период е една година и почнува од 1 август 2009 година и на секоја календарска година потоа.

За регулираните дејности дистрибуција на топлинска енергија и снабдување со топлинска енергија, регулираниот период почнува од 1 август 2009 година и завршува на 31 декември 2012 година.

Член 7

Регулираното претпријатие од член 1 од овој Правилник го води своето сметководство во согласност со меѓународните сметководствени стандарди.

Регулираното претпријатие кое врши две или повеќе регулирани дејности или покрај регулираната дејност врши и друга дејност, која во смисла на овој Правилник не се смета за регулирана дејност, должно е во своите интерни пресметки во согласност со меѓународните сметководствени стандарди да води одвоена сметководствена евиденција за секоја од дејностите, односно да изготви финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите, расходите, резултатите од работењето и паричните текови на претпријатието, како и да изготви консолидиран финансиски извештај.

Член 8

Регулираното претпријатие е должно, во согласност со Законот за енергетика и овој Правилник, по барање на Регулаторната комисија да доставува податоци и информации потребни за регулирање на цената и да овозможи увид во расположивата инвестиционо - техничка документација за проекти од областа на регулираната дејност.

Регулираното претпријатието е должно, најдоцна до 30 јуни во тековната година, до Регулаторната комисија да достави Извештај од ревизија на годишната сметка од претходната година.

II. НАЧИН И ПРЕСМЕТКА НА РЕГУЛИРАН МАКСИМАЛЕН ПРИХОД НА РЕГУЛИРАНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Член 9

Начин на регулирање на цената

Цените, односно тарифите се регулираат преку определување на горната граница на приходот што му се дозволува на регулираното претпријатие да го оствари во текот на една календарска година (во понатамошниот текст: регулиран максимален приход), преку регулирани просечни цени, односно тарифни ставови во согласност со соодветни тарифни системи.

Регулираниот максимален приход се утврдува на ниво што на регулираното претпријатие му овозможува да оствари:

- покривање на оперативните трошоци, вклучувајќи ги и трошоците за гориво потребни за производство на топлинска енергија и амортизацијата на средствата за вршење на соодветната регулирана дејност, во рамки на нормализираните трошоци при остварување на пропишан квалитет на вршење на регулираната дејност,
- обезбедување на определена стапка на принос на капиталот, во која се вклучени и инвестициите, со кои ќе се овозможи оспособување, одржлив развој и достапност на услугите кои што се обезбедуваат за сите потрошувачи на топлинска енергија на подрачјето на кое се обезбедува јавната услуга.

Регулираниот максимален приход од став 2 на овој член ги вклучува и приходите кои што регулираното претпријатие ги остварува по други основи при вршењето на регулираната дејност.

Приносот од вршењето на регулираната дејност снабдување со топлинска енергија се утврдува преку маржа за снабдување, во согласност со овој Правилник.

Член 10

Регулирани просечни цени, односно тарифни ставови

Регулирана просечна цена за дејностите од член 1 на овој Правилник, за секоја година од регулираниот период, претставува единечна цена добиена како количник од регулираниот максимален приход определен за соодветната година од регулираниот период поделен со соодветната количина на топлинска енергија која што е произведена, дистрибуирана и испорачана на тарифните потрошувачи во истата година.

Со тарифните ставови од член 9, став 1 на овој Правилник, на регулираните претпријатија треба да им се обезбеди остварување на регулираниот максимален приход.

1. Производство на топлинска енергија

Член 11

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дејност производство на топлинска енергија за тарифни потрошувачи треба да ги покрие трошоците за производство на топлинска енергија до местото на предавање на топлинската енергија во дистрибутивната мрежа и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се определува на начин и постапка утврдена со овој Правилник и со примена на методологијата дадена во Прилог 1, кој што е составен дел на овој Правилник.

Член 12

Техничките загуби на енергија при производство на топлинската енергија, во зависност од видот на горивото кое се користи, се признаваат:

- до 5,00 % за природен гас,
- до 9,35 % за мазут (припрема, предгревање и согорување) и
- до 20,00 % за јаглен.

Член 13

Во секоја производна единица на топлинска енергија, односно топлана која предава топлинска енергија на дистрибутивната мрежа за греење на тарифните потрошувачи, мора да биде вграден мерен уред со кој задолжително ќе се мери предадената топлинска енергија во дистрибутивната мрежа во тек на еден календарски месец, врз основа на која ќе се врши наплата на произведената и предадената топлинска енергија.

Мерниот уред од став 1 на овој член мора да ја исполнува пропишаната класа на точност.

Вршителот на дејноста производство на топлинска енергија за греење е должен да ги одржува и да обезбеди периодична и вонредна верификација на мерните уреди на местото на предавање на топлинската енергија во дистрибутивната мрежа.

Вонредна верификација на мерните уреди за предадена топлинска енергија во дистрибутивната мрежа може да се направи од страна на Бирото за метрологија, или од правно лице овластено со закон по барање на производителот на топлинска енергија, од дистрибутерот или од снабдувачот.

Член 14

Трошоци кои се признаваат за набавка на гориво се одредуваат врз основа на:

- Количина на потрошено гориво за произведена, односно измерена и предадена топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, утврдена врз основа на долната топлинска моќ на употребеното гориво, како и признатите техничките загуби на енергија при производство на топлинска енергија во зависност од видот на горивото, согласно член 12 од овој Правилник.
- Приложена документација од производителот на топлинска енергија за извршена набавка на гориво во согласност со Законот за јавни набавки (договор за јавна набавка, фактури, испратници, атест за квалитет со дефинирана долна топлинска моќ).

Набавната цена на горивото искажана во приложените фактури, не може да биде повисока од цената на соодветното гориво, која во време на набавката на горивото била одобрена од страна на Регулаторна комисија за енергетика.

2. Дистрибуција на топлинска енергија за греење

Член 15

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дистрибуција на топлинска енергија преку дистрибутивната мрежа треба да ги покрие трошоците за дистрибуција како и трошоците за управување со дистрибутивната мрежа и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се определува на начин и постапка утврдена со овој Правилник и со примена на методологијата дадена во Прилог 2 кој што е составен дел на овој Правилник.

Член 16

Техничките загуби во дистрибутивната мрежа се признаваат до 12% од вкупната топлинска енергија испорачана од производителите во дистрибутивната мрежа.

Член 17

Трошоците за приклучување на дистрибутивната мрежа (физичката изведба на приклучокот и надоместокот за услугата приклучување), вклучувајќи го и мерното место, што ги плаќаат корисниците (производител и/или потрошувач) кои се приклучуваат на дистрибутивната мрежа претставуваат приход на вршителот на дејност дистрибуција на топлинска енергија.

Одржувањето и работењето со средствата за приклучување ги врши вршителот на дејноста дистрибуција на топлинска енергија. Трошоците за одржување и работење со средствата за приклучување се признаваат како трошок на вршителот на дејност дистрибуција.

Вршителот на дејноста дистрибуција на топлинска енергија е должен да ги одржува и да обезбеди периодична и вонредна верификација на мерниот уред во топлинската станица (во колективен објект) и на мерниот уред кај поединечен потрошувач во индивидуален објект, во согласност со закон.

3. Снабдување со топлинска енергија за греење

Член 18

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дејност снабдување со топлинска енергија на тарифни потрошувачи приклучени на дистрибутивната мрежа, треба да ги покрие трошоците за:

- оперативни трошоци и амортизација;
- набавка на топлинска енергија од Производителот;
- вршење на услугата дистрибуција и управување со системот за дистрибуција на топлинска енергија за греење; и
- да обезбеди соодветен принос.

Приносот од став 1 на овој член се обезбедува преку маржа за снабдување која што ќе ја определи Регулаторната комисија за енергетика врз основа на податоците од финансискиот извештај (биланс на состојба и биланс на успех, паричните текови, движење на капиталот и сметководствени политики и објаснувачки забелешки) и извештајот на ревизорите по финансискиот извештај за дејноста снабдување со топлинска енергија во согласност со овој Правилник.

Член 19

Вршителот на дејноста снабдување со топлинска енергија врши фактурирање на испорачаната количина на топлинска енергија на праг на потрошувач, врз основа на извршените мерења, со примена на тарифните ставови одобрени од Регулаторната комисија за енергетика во согласност со тарифниот систем.

Секој објект приклучен на дистрибутивната мрежа треба да биде снабдуван со топлинска енергија преку мерен уред со кој задолжително се мери количината на испорачаната топлинска енергија.

III. НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ ЗА ОДОБРУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ЦЕНА

Член 20

Регулираното претпријатие од член 1 од овој Правилник поднесува барање до Регулаторната комисија за одобрување на максимален приход и цена на топлинска енергија за регулиран период, определен во согласност со член 6 од овој Правилник најдоцна 45 дена пред истекот на регулираниот период .

Барањето од став 1 на овој член го доставува управителот или директорот на претпријатието по претходна добиена согласност од органот определен со статутот на претпријатието.

Кон барањето од став 1 на овој член треба да бидат доставени податоци од работењето на претпријатието, како и планирани податоци за работењето на претпријатието, а особено:

1. Решение за упис во трговскиот регистар со сите прилози и статутот на претпријатието во оригинал или фотокопија заверена кај нотар;
2. Финансиски извештаи со сите прилози утврдени во Меѓународните сметководствени стандарди и извештај од ревизија на финансиските извештаи извршена од страна на овластен ревизор, за претпријатието како правно лице, како и за секоја регулирана дејност поодделно доколку исто правно лице врши повеќе од една регулирана дејност;
3. Бруто биланс за базната година и за секоја наредна по базната година, до денот на доставување на барањето;
4. Финансиско-сметководствени и техничко-економски и други податоци и информации изготвени во Excel формат, кој овозможува обработка од страна на Регулаторната комисија за енергетика, согласно со Прилог 4 кој што е составен дел на овој Правилник;
5. Податоци за произведена, дистрибуирана и испорачана на тарифните потрошувачи количина на топлинска енергија презентирани во соодветни табели од Прилог 4, кој што е составен дел на овој Правилник;
6. Преглед на очекуваниот годишен приход, по месеци и по категории на тарифни потрошувачи, со примена на бараната цена за топлинска енергија;

7. Инвестициона програма со план за изградба на нови објекти, реконструкција и ревитализација на постојните објекти, во текот на регулираниот период, за секоја година поделно, со опис и образложение за економската и енергетската оправданост на секоја инвестиција поделно со што ќе се потврди подобрувањето на сигурноста со снабдување со топлинска енергија и квалитетот на јавната услуга, како и податоци за степенот на реализација на инвестициите до денот на поднесување на барањето;
8. Други релевантни податоци за вршење на регулираната дејност, по барање на Регулаторната комисија за енергетика во текот на постапката, до донесувањето на Одлуката.

Кон барањето од став 1 на овој член претпријатието е должно да достави изјава за веродостојноста на барањето и податоците дадени во врска со него, потпишана од одговорното лице на претпријатието. Содржината на изјавата е дадена во Прилог 5 кој што е составен дел на овој Правилник.

Барањето од став 1 на овој член и податоците од став 3 на овој член се доставуваат во 4 (четири) примероци, од кои барањето и податоците од став 3, точка 3 на овој член задолжително се доставуваат и во електронска форма изготвени во Excel формат.

Член 21

Постапување по барањето

Постапката за одобрување на регулираниот максимален приход и цена отпочнува со денот на приемот на барањето во архивата на Регулаторната комисија за енергетика.

Во рок од 20 дена од денот на приемот на барањето, Регулаторната комисија за енергетика го разгледува и го анализира барањето и доколку утврди дека недостасуваат одредени податоци и документи, ќе донесе заклучок со кој ќе го задолжи регулираното претпријатие во определен временски рок да ги достави бараните податоци и документи. Регулаторната комисија за енергетика може пред донесување на заклучокот да го повика претпријатието на заеднички состанок за дополнителни информации и појаснувања во врска со поднесеното барање.

Доколку регулираното претпријатие во рокот определен со заклучокот од став 2 на овој член во целост не постапи по барањата за дополнување на одредени податоци и документи, Регулаторната комисија за енергетика ќе ја спроведе постапката со користење на податоците што биле поднесени или други податоци што и се на располагање.

Регулаторната комисија за енергетика ќе отпочне постапка согласно член 22 на овој Правилник, за прибирање на мислења и предлози по барањето, од заинтересираните правни и физички лица, најдоцна до истекот на 20 ден од денот на поднесување на барањето.

Член 22

Објавување на барањето

Регулаторната комисија за енергетика го утврдува текстот на барањето, што ќе биде објавен на веб-страната на Регулаторната комисија за енергетика, и на трошок на регулираното претпријатие, го објавува во два дневни весника, од кои во еден кој што се објавува на македонски јазик и еден кој што се објавува на јазикот што го говорат најмалку 20% од граѓаните кои говорат службен јазик кој не е македонски.

Регулаторната комисија за енергетика е должна текстот од став 1 на овој член да го објави во рок од 3 дена од денот на неговото утврдување, а рокот на прибирање на мислења и предлози од заинтересираните физички и правни лица не може да биде подолг од 7 дена од денот на објавувањето.

Врз основа на податоците доставени кон барањето, како и врз основа на анализата на доставените мислења од заинтересираните физички и правни лица, Регулаторната комисија за енергетика изготвува нацрт текст на Одлуката со образложение, кој што ќе биде предмет на расправа на Подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 23

Подготвителна седница

По изготвување на нацрт текстот на Одлуката од став 3 на член 22, Регулаторната комисија за енергетика е должна да свика подготвителна седница која треба да се одржи најдоцна до истекот на 40-тиот (четириесеттиот) ден од денот на отпочнување на постапката. Кон поканата се доставуваат нацрт текстот на одлуката и мислењата добиени од заинтересираните правни и физички лица.

За присуство и учество во расправата на подготвителната седница се покануваат овластени претставници на подносителот на барањето, на институции и организации, како и заинтересирани претпријатија.

Член 24

Редовна седница

Регулаторната комисија за енергетика е должна најдоцна во рок од 5 дена од завршувањето на подготвителната седница да одржи редовна седница на која ќе донесе одлука по барањето за промена на цена.

Член 25

Примена на Деловникот на Регулаторната комисија за енергетика

Одредбите од Деловникот за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, бр. 01-171/1 од 29.12.2003 година, соодветно се применуваат на организирањето и одржувањето на подготвителната седница и редовната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 26

Регулаторната комисија за енергетика врши редовна контрола на одобрената цена со која се остварува регулираниот максимален приход за дејностите: производство на топлинска енергија, дистрибуција на топлинската енергија за греење и снабдување со топлинската енергија за греење, преку контрола на остварените трошоци за вршење на регулираните дејности, согласно соодветната Методологија од овој Правилник, по истекот на првите шест месеци во календарската година.

Заради остварувањето на редовната контрола од став 1 на овој член, претпријатието е должно најдоцна до 5 јули од тековната година до Регулаторната комисија за енергетика да достави финансиско-сметководствени и техничко-економски податоци и информации согласно Прилог 4 на овој Правилник, кај кои се идентификувани промените во однос на претходно доставените податоци и информации, податоци и документација за трошоци за гориво согласно член 14 на овој Правилник, како и изјава за веродостојноста на доставените податоци и информации, согласно Прилог 5 на овој Правилник.

Доколку Регулаторната комисија за енергетика врз основа на податоците и информациите за остварувањата од став 2 на овој член, како и врз основа на Извештајот од ревизијата на годишната сметка и финансиските извештаи од претходната година, утврди дека постојат разлики помеѓу одобрените и остварените трошоци, ќе изврши корекција на одобрената цена за преостанатиот регулиран период, во согласност со одредбите на овој Правилник.

По секоја редовна контрола извршена во согласност со овој член, Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 31 јули ќе донесе одлука за цената на топлинската енергија.

Член 27

Трошоците во месеците Јануари, Февруари, Март и Април се покриваат со приходите остварени во седум месечниот периодот Јануари–Јули со кој приход воедно се покриваат и седумте дела од одобрениот принос на капитал за тековната година.

Вкупната топлинска енергија произведена во периодот од Јануари - Април за потребите на контролни пресметки треба да се распределат во однос на вкупниот приход за седумте месеци во проценти соодветни на процентот на оприходување по соодветните месеци.

Трошоците во месеците Октомври, Ноември и Декември се покриваат со приходите остварени во пет месечниот периодот Август-Декември со кој приход воедно се покрива и петте дела од одобрениот принос на капитал за тековната година.

Вкупно произведената количина на топлинска енергија во периодот од Октомври – Декември за потребите на контролни пресметки треба да се распределат во однос на вкупниот приход за петте месеци во проценти соодветни на процентот на оприходување по соодветните месеци.

Член 28

Во случај на настанување на околности кои не постоеле или не можело да се предвидат во времето на одобрување на цената, но предизвикале зголемување на остварените во однос на одобрените вкупни трошоци за повеќе од 5%, регулираното претпријатието може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за зголемување на цената на топлинската енергија.

Во случај на настанување на околности кои не постоеле или неможело да се предвидат во времето на одобрување на цената, но предизвикале намалување на остварените во однос на одобрените вкупни трошоци за повеќе од 5%, регулираното претпријатието е должно да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за намалување на цената на топлинската енергија.

Кон барањата од став 1 и став 2 на овој член, барателот е должен во финансиско-сметководствените и техничко-економските податоци и информации доставени во Прилогот 4 на овој Правилник, да ги идентификува податоците и информациите кои што предизвикале потреба од поднесување на барањето, како и други податоци за кои смета дека се релевантни за одобрување на промена на цената.

Во случај кога претпријатието нема да поднесе барање за намалување на цена во согласност со став 2 од овој член, Регулаторната комисија за енергетика ќе донесе заклучок за отпочнување на постапката за намалување на цената и заклучокот ќе го достави до претпријатието.

Рокот за донесување на одлука по барањето од став 1 и став 2 на овој член, односно по заклучокот од став 4 на овој член, не може да биде подолг од 15 работни денови од денот на приемот на барањето во архивата на Регулаторната комисија за енергетика, односно приемот на заклучокот во архивата на претпријатието.

Во случаите од став 1, 2 и 4 на овој член, Регулаторната комисија за енергетика со посебен заклучок ќе ги определи роковите за превземање на одделни дејствија во постапката во рамките на рокот од став 5 на овој член.

Поради вршењето на редовните контроли од член 22 на овој Правилник барање од став 1 и став 2 на овој член не може да се поднесе во периодот од 1 декември до 31 јануари и од 1 јуни до 31 јули.

Член 29

Во случај на неисправност на мерен уред во топланата на регулираниот производител, количината на предадена топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, во зависност од бројот на цевководи на излез од топланата и влез во дистрибутивната мрежа, ќе се мери на еден од двата следни начини:

1. Доколку од топланата има само еден излезен цевковод со кој се испорачува топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, испорачаната количина на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа за определен пресметковен период се определува согласно точка 1.4.3. од

Прилог 1 на овој Правилник. Добиените пресметковни количини на произведена топлинска енергија на месечно ниво со примена на стварни средни месечни надворешни температури на воздухот, ќе се корегираат на тој начин што истите ќе се помножат со корекционен фактор определен согласно табела 1 дадена во Прилог бр. 6. Овој корекционен фактор ќе се менува секоја година согласно односот од пресметковните количини на произведена топлинска енергија и измерената-оттчитана од мерните уреди евидентирани во комисиските Протоколи за претходната година.

2. Доколку од топланата има два и повеќе излезни цевководи со кои се испорачува топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, пресметката на испорачаната топлинска енергија за определен пресметковен период се определува согласно наредната формула, така што пресметаните количини на топлинска енергија испорачани во дистрибутивната мрежа ќе се определуваат преку споредбена метода со било кој исправен уред на друг вод n и соодветните испорачани топлински енергии во претходен месец кога двата мерни уреди биле исправни, односно:

$$Q_{x,m}^{def} = Q_{x,m-1}^{izm} \cdot \frac{Q_{n,m}^{izm}}{Q_{n,m-1}^{izm}}$$

каде:

- $Q_{x,m}^{def}$ (MWh) – пресметана испорачана топлинска енергија од вод x во тековниот месец кога мерниот уред е во дефект
- $Q_{x,m-1}^{izm}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од вод x во претходниот месец кога мерниот уред бил исправен
- $Q_{n,m}^{izm}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од споредбен исправен мерен уред на вод n во тековниот месец
- $Q_{n,m-1}^{izm}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од споредбен исправен мерен уред на вод n во претходниот месец

Како споредбен исправен мерен уред на вод n може да се земе било кој исправен мерен уред на водовите од топланите кои се во функција.

Член 30

Во случај на неисправност на мерен уред на излез од дистрибутивната мрежа, односно влез во објектот, се користи пресметка на предадената количина на топлинска енергија од дистрибутивната мрежа, согласно член 29, став 1, точка 1 со примена на истите корекциони коефициенти како во табела 1 од Прилог 6.

Кај објекти кои немаат мерен уред, ќе се применува пресметка на количината на предадената топлинска енергија, согласно став 1 од овој член.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 31

Одредбите од членот 4 од овој Правилник, ќе се применуваат до донесувањето на Условите за снабдување со топлинска енергија за греење, од страна на Регулаторната комисија за енергетика, согласно член 23, став 2 од Законот за енергетика.

Член 33

Регулираното претпријатие е должно да достави до Регулаторната комисија за енергетика барање за утврдување на регулиран максимален приход и цена за регулираниот период утврден во член 6 на овој Правилник, заклучно со 15 јуни 2009 година.

Со денот на влегувањето во сила на овој Правилник, престанува да важи Правилникот за начинот и условите за регулирање на цени за топлинска енергија за греење (“Службен весник на РМ” бр. 16/06 и 164/08).

Член 34

Овој Правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 01-1193/1
15 мај 2009 година
Скопје

ЗАМЕНИК ПРЕТСЕДАТЕЛ

Владко Гаврилов

ПРИЛОГ 1.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход на претпријатието кое врши производство на топлинска енергија за греење на тарифни потрошувачи

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на претпријатие кое врши производство на топлинска енергија за тарифни потрошувачи треба да ги покрие трошоците за производство на топлинска енергија на влез во дистрибутивниот систем и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се пресметува по методот на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D + FUEL_t + RA_t$$

каде што:

MAR_t	- регулиран максимален приход во годината t од регулираниот период;	[денари]
O_{t-1}	- оперативни трошоци без трошоци за гориво за производство на топлинска енергија во годината t-1;	[денари]
CPI_t	- општа ценовна инфлација за годината t, објавен од Државен завод за статистика;	
D	- амортизација на регулираните средства во базната година;	[денари]
RA_t	- принос од регулираните средства во годината t;	[денари]
FUEL_t	- износ за покривање на трошоци за гориво за производство на топлинска енергија во годината t;	[денари]

1.1. Оперативни трошоци без трошоци за гориво за производство на топлинска енергија за греење (O_{t-1})

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, во кои се вклучени и трошоците за надополнувањето на загубите на вода (топлоносител) од дистрибутивната мрежа, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои препријатието ги платило;
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.

- За пресметките на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;
  6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);
  7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1;2;3;4 и 6;
  8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.2. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства на регулираното претпријатие, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.3. Принос од регулирани средства (RA)

Приносот од регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	- принос од регулираните средства;	[денари]
RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
WACC	- пондерирана просечна цена на капитал на регулираното претпријатие.	

1.3.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства – RAB)

Регулираните средства се само оние средства кои се користат за извршување на регулираната дејност (основни средства и трајни обртни средства).

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$RAB = \frac{RAB_{start} + RAB_{end}}{2}$$

каде што:

RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
------------	--	----------

RAB_{start} - вредност на регулираните средства на почетокот на [денари]
регулираната година;

Вредноста на регулираните средства на почетокот на регулираната година претставува збир на поединечните книговодствени вредности на регулираните материјални средства и регулираните нематеријални долгорочни средства на првиот ден од регулираната година.

Вредноста на регулираните средства на крајот на регулираната година се пресметува по следната формула:

$$RAB_{end} = RAB_{start} + NI - Grant - D - RAB_{out}$$

каде што:

RAB_{end} - вредност на регулираните средства на крајот на регулираната година ; [денари]
 RAB_{start} - вредност на регулираните средства во почетокот на регулираната година; [денари]
 NI - вредност на нови инвестиции; [денари]
 $Grant$ - бесплатно добиени средства; [денари]
 D - амортизација на регулираните средства, вклучувајќи ја и амортизацијата на бесплатно добиените средства; [денари]
 RAB_{out} - оттуѓени и расходувани средства во регулираната година. [денари]

1.3.2. Пондерирана просечна цена на капитал (WACC)

Пондерираната просечна цена на капиталот се пресметува според следната формула:

$$WACC = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

$WACC$ - пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување (%)
 $Debt$ - долгорочен долг како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг) (%)
 K_e - цена на сопствен капитал; (%)
 K_d - цена на долг; (%)
 T_p - стапка на данок на добивка. (%)

1.3.2.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал на регулираното претпријатие се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Pricing Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β , според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

K_e	- цена на сопствен капитал;	(%)
R_f	- стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија	(%)
β	- бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден)	
MRP ($MRP = R_m - R_f$)	- премија за ризик која се определува како за разлика меѓу “просечен приход на ризични вложувања (R_m) и приход на неризични вложувања (R_f)“ ;	(%)
R_m	- просечени каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)

1.3.2.2. Цена на долг (K_d)

Цената на долгот на регулирано претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулирана дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија

1.4. Износ за покривање на прогнозирани трошоци за гориво

Износот за покривање на прогнозираните трошоци за гориво се пресметува согласно точка 1.4. од Прилог 1 од овој Правилник и согласно податоците и документите за:

1. Вкупно инсталирана моќност кај потрошувачите, односно пријавена и евидентирана топлинска моќност во поединечните договори склучени помеѓу снабдувачот на топлинска енергија и потрошувачите. Вкупно инсталирана моќност кај потрошувачите по правило не треба да биде поголема од вкупната производна моќност на производните единици кај производителите на топлинска енергија која е наменета за греење на тарифните потрошувачи.
2. Квалитетот на горивото се потврдува со сертификат за долна топлинска моќ H_d и хемискиот состав на горивото за мазут, природен гас и јаглен.
3. Количината на гориво на годишно ниво се утврдува согласно точка 1.4. од Прилог 1 од овој Правилник, односно врз основа на поднесените фактури за извршената набавка на горивото во тековната година и оствареното производство на топлинска енергија, при што оствареното производство на топлинска енергија треба да соодветствува на пресметаната топлинска енергија, одредена според ангажирана моќност на потрошувачите, средната температура во грејниот период и бројот на грејни денови во тековната година.
4. При прогнозирањето на трошоците на горивото, набавната цена на горивото ја утврдува Регулаторната комисија за енергетика.
5. Средна температура за греен период, вкупен број на грејни денови, означување на точниот датум на почеток и крај на греен период, при што како релевантни податоци за температурите се податоците од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Забелешка: За Градот Скопје се применуваат податоците добиени од мерењата од автоматската метеоролошка станица лоцирана во “Парк - Жена борец“ во центарот на Град Скопје.

6. Надворешна проектна температура за одреден локалитет:
  - за Скопје, -15°C
  - за Битола, -18°C

При прогнозирање на количини на топлинска енергија и трошок за набавка на гориво за регулирана година треба да се користат просечните средни месечни температури за Скопје, добиени врз основа на измерените средни месечни температури на воздухот во годините 2005, 2006, 2007 и 2008:

	Јануари	Февруари	Март	Април	Октомври	Ноември	Декември
Над.темп.	2,0	3,5	8,5	12,5	12,5	6,0	2,0

При прогнозирање на количини на топлинска енергија и трошок за набавка на гориво за регулирана година треба да се користат просечните средни месечни температури за Битола, добиени врз основа на измерените средни месечни температури на воздухот во годините 2005, 2006, 2007 и 2008:

	Јануари	Февруари	Март	Април	Октомври	Ноември	Декември
Над.темп.	0,5	2,5	8,0	11,5	11,5	4,5	0,5

7. Технички загуби во производството на топлинската енергија кои се признаваат согласно член 12 од овој Правилник;
8. Технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, кои се признаваат согласно член 16 од овој Правилник;
9. Набавна цена на гориво, согласно член 14 од овој Правилник;

1.4.1. Пресметка на трошоци за потрошено гориво

Пресметка на трошоци кои се признаваат за потрошено гориво се определуваат согласно следната формула:

$$FUEL = \Sigma G_{oil} * P_{oil} + \Sigma G_{gas} * P_{gas} + \Sigma G_{coal} * P_{coal} \quad (1)$$

- FUEL** - Вкупен износ на трошоците за вкупно набавена количина на различни видови на горива за потребите за топлинска енергија за греење во определен греен период, претставува збир на збирови на износи за набавки за поедини видови на горива, при што истите претставуваат збир на поединечни набавки (количина * цена) за поедини видови на енергетско гориво
- G** - Единечна количина на набавка на гориво
- P** - Единечна цена за набавка на гориво

1.4.2. Количина на потрошено гориво за греен период

Количина на произведена топлинска енергија за греен период се определува соогласно следната равенка:

$$Q_{fuel} - Q_{zkt} = Q_{exp} = Q_{zdm} + Q_{cons} \quad (1)$$

- Q_{fuel} - Вкупна топлинска енергија за греен период
 Q_{zkt} - Вкупни технички загуби во котлите при трансформација на топлинска моќ на енергетското гориво во топлинска енергија
 Q_{exp} - Вкупно предадена (експедирана) топлинска енергија на праг во дистрибутивна мрежа
 Q_{zdm} - Вкупни технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа во греен период
 Q_{cons} - Вкупно ангажирана топлинска енергија за потрошувачите за греен период

$$Q_{fuel} = Q_{oil} + Q_{gas} + Q_{coal} = \Sigma G_{oil} * H_{d,oil} + \Sigma G_{gas} * H_{d,gas} + \Sigma G_{coal} * H_{d,coal} \quad (2)$$

- H_d - Долна топлинска моќ на горивото која е декларирана во сертификатот за квалитет при набавката на горивото

$$Q_{zkt} = (1 - \eta_{kt,oil}) * Q_{oil} + (1 - \eta_{kt,gas}) * Q_{gas} + (1 - \eta_{kt,coal}) * Q_{coal} \quad (3)$$

- $\eta_{kt,oil}$ - Степен на ефикасност при користење на мазут во топланата 90,65%;
 $\eta_{kt,gas}$ - Степен на ефикасност при користење на природен гас во топланата 95,00%;
 $\eta_{kt,coal}$ - Степен на ефикасност при користење на јаглен во топланата, 80%.

$$Q_{exp} = Q_{fuel} - Q_{zkt} \quad (4)$$

$$Q_{zdm} = (1 - \eta_{zdm}) * Q_{exp} \quad (5)$$

- Q_{zdm} - Вкупни технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа
 η_{zdm} - Степен на ефикасност на дистрибутивната мрежа, 88%

1.4.3. Пресметка на потребна топлинска енергија за греен период, претставува збир на потребна топлинска енергија за греење во месеците: Јануари, Февруари, Март, Април, Октомври, Ноември и Декември во иста календарска година и истата се пресметува по следната формула:

$$Q_{cons} = W * n * N * \frac{t_{bsd} - t_{sr,g}}{t_{bsd} - t_{n,p}} = q * SD \quad (6)$$

$$q = \frac{W * n}{t_{bsd} - t_{n,p}} \quad (7)$$

$$SD = N * (t_{bsd} - t_{g,g}) + N * (t_{g,g} - t_{sr,g}) = N * (t_{bsd} - t_{sr,g}) \quad (8)$$

$$SD = N * (20 - 12) + N * (12 - t_{sr,g}) = N * (20 - t_{sr,g}) \quad (8a)$$

- W** - Вкупна топлинска моќност од потрошувачите, која не може да биде поголема од евидентираната топлинска моќност, согласно поединечните договори склучени помеѓу снабдувачот на топлинска енергија и потрошувачите;
- n** - Број на часови во кои се грее во текот на едно деноноќие е 15 часа, од 06:00 до 21:00 часот;
- N** - Број на денови во грееен период во кои се грее;
- t_{bsd}** - Базна температура за пресметка на грејни степен денови во грееен период, еднаква на +20 °C;
- t_{n.p}** - Надворешна проектна температура за одредено географско подрачје, согласно точка 1.4. од Прилог 1 на овој Правилник;
- t_{sr.g}** - Средна температура за грееен период ;
- SD** - Степенден, карактеристичен податок за одредено грејно подрачје;
- t_{g.g}** - Гранична надворешна температура за почеток и завршеток на грејна сезона, која е одредена на +12 °C во 21:00 часот и истата треба да се повтори во три последователни дена.

1.4.4. Средна температура за грееен период, односно грејна сезона

$$t_{sr.g} = \frac{(z_1 * t_1 + z_2 * t_2 + z_3 * t_3 + z_4 * t_4 + z_{10} * t_{10} + z_{11} * t_{11} + z_{12} * t_{12})}{(z_1 + z_2 + z_3 + z_4 + z_{10} + z_{11} + z_{12})}$$

каде е:

z_i – број на грејни денови во соодветниот месец (z₁ – јануари)

t_i – средна температура за периодот на греење во соодветен месец

Средните температури за период на греење се добиваат како аритметичка вредност од средните дневни температури.

1.4.5. Број на денови во кои се грее во грееен период, односно грејна сезона во иста календарска година:

$$N = (z_1 + z_2 + z_3 + z_4 + z_{10} + z_{11} + z_{12})$$

1.4.6. Средна дневна температура

t_i = Средна дневна температура во **i** –тиот ден од грејниот период

Средната дневна температура се пресметува од измерените температури во текот на денот во 7:00, 14:00 и 21:00 часот, според следната формула:

$$t_i = t_{sr.d} = \frac{(t_7 + t_{14} + 2 * t_{21})}{4}$$

1.5. Определување на стварните трошоци за потрошено гориво за произведена топлинска енергија за греење

При контрола Регулаторната комисија за енергетика ги определува трошоците врз основа на стварно измерената – отчитана количина на топлинска енергија на мерните уреди, на излез од топланите, односно на влез во дистрибутивната мрежа, евидентирана во Образците согласно Протоколот заверени од Комисија, и просечни пондерирани месечни набавни цени за мазут од доставените фактури и/или одобрените цени на природен гас од Регулаторната комисија за енергетика.

ПРИЛОГ 2.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход на претпријатието кое врши дистрибуција на топлинска енергија за греење

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дистрибуција на топлинска енергија треба да ги покрие трошоците за дистрибуција на топлинската енергија во дистрибутивна мрежа, трошоците за управување со дистрибутивната мрежа и да обезбеди ниво на регулиран принос на капиталот, а се пресметува по метод на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D + RA_t - K_t$$

каде што:

MAR_t	- регулиран максимален приход во годината t од регулираниот период;	[денари]
O_{t-1}	- Оперативни трошоци во годината t-1;	[денари]
CPI_t	- општа ценовна инфлација за годината t, објавен од Државен завод за статистика;	
D	- амортизација на регулираните средства;	[денари]
RA_t	- принос од регулираните средства во годината t;	[денари]
K_t	- фактор на корекција;	[денари]

1.1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход во базната година (за овој регулиран период е 2008 година) се пресметува според следната формула:

$$MAR_{t-1} = O + D + RA$$

каде што:

MAR_{t-1}	- регулиран максимален приход во базната година	[денари]
O	- оперативни трошоци во базната година;	[денари]
D	- амортизација на регулираните средства во базната година;	[денари]
RA	- принос од регулирани средства во базната година.	[денари]

1.1.1. Оперативни трошоци (O)

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
За пресметките на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;
6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);
7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6;
8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.1.2. Технички загуби (L)

Се признаваат трошоците за технички загуби при дистрибуција на топлинска енергија што се определуваат согласно член 14 од овој Правилник, пресметани по набавна цена на топлинска енергија испорачана од производителот. Трошоците за техничките загуби се вкalkулирани во пресметките за трошоци за гориво.

1.1.3. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.1.5. Принос на регулирани средства (RA)

Приносот на регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	- принос на регулираните средства;	[денари]
RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
WACC	- пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување.	[%]

1.1.5.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства – **RAB**)

Регулираните средства се само оние средства кои се користат за извршување на регулираната дејност (основни средства и трајни обртни средства).

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$RAB = \frac{RAB_{start} + RAB_{end}}{2}$$

каде што:

- RAB** - просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства); [денари]
- RAB_{start}** - вредност на регулираните средства на почетокот на регулираната година; [денари]

Вредноста на регулираните средства на почетокот на регулираната година претставува збир на поединечните книговодствени вредности на регулираните материјални средства и регулираните нематеријални долгорочни средства на првиот ден од регулираната година.

Вредноста на регулираните средства на крајот на регулираната година се пресметува по следната формула:

$$RAB_{end} = RAB_{start} + NI - Grant - D - RAB_{out}$$

каде што:

- RAB_{end}** - вредност на регулираните средства на крајот на регулираната година; [денари]
- RAB_{start}** - вредност на регулираните средства на почетокот на регулираната година; [денари]
- NI** - нови инвестиции; [денари]
- Grant** - бесплатно добиени средства; [денари]
- D** - амортизација на регулираните средства; [денари]
- RAB_{out}** - оттуѓени и расходувани средства во регулираната година. [денари]

1.1.5.2. Пондерирана просечна цена на капитал (**WACC**)

Пондерираната просечна цена на капиталот се пресметува според следната формула:

$$WACC = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

- WACC** - пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување (%)
- Debt** - долгорочен долг како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг) (%)
- K_e** - цена на сопствен капитал; (%)
- K_d** - цена на долг; (%)

T_p - стапка на данок на добивка. (%)

1.1.5.2.1. Цена на сопствен капитал (K_e)

Цената на сопствениот капитал се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Pricing Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β , според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

K_e	- цена на сопствен капитал;	(%)
R_f	- стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија	(%)
β	- бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден)	
MRP ($MRP = R_m - R_f$)	- премија за ризик која се определува како за разлика меѓу “просечен приход на ризични вложувања (R_m) и приход на неризични вложувања (R_f)“ ;	(%)
R_m	- Просечени каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)

1.1.5.2.2. Цена на долг (K_d)

Цената на долгот на регулирано претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулирана дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија

1.4. Фактор на корекција (K)

Факторот на корекција се пресметува според следната формула:

$$K_t = (R_{t-1} - MAR_{t-1}) * (1 + I_t)$$

каде што:

K_t	- фактор на корекција;	[денари]
R_{t-1}	- приход остварен во годината t-1 од страна на претпријатието;	[денари]
MAR_{t-1}	- регулиран максимален приход во годината t-1;	[денари]
I_t	- просечна пасивна каматна стапка објавена од Народна банка на Република Македонија во годината t.	

ПРИЛОГ 3.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход на претпријатието кое врши снабдување со топлинска енергија за греење за тарифни потрошувачи

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на претпријатие кое врши снабдување со топлинска енергија треба да ги покрие трошоците за обавување на дејноста снабдување со топлинска енергија и да обезбеди ниво на регулиран принос, а се пресметува по метод на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D + M + E_{te} + C_{distr} - K_t$$

каде што:

MAR_t	- Регулиран максимален приход во годината t од регулираниот период;	[денари]
O_{t-1}	- Оперативни трошоци во годината t-1	[денари]
CPI_t	- Општа ценовна инфлација за годината t, објавен од Државен завод за статистика;	
D	- Амортизација;	[денари]
M	- маржа за дејноста снабдување со топлинска енергија;	[денари]
E_{te}	- трошок за набавка на топлинска енергија;	[денари]
C_{distr}	- трошок за услуга дистрибуција;	[денари]
K_t	- фактор на корекција.	[денари]

1.1. Регулиран максимален приход во базната година

Регулираниот максимален приход во базната година (за овој регулиран период е 2008 година) се пресметува според следната формула:

$$MAR_{t-1} = O + D + M$$

каде што:

MAR_{t-1}	- регулиран максимален приход во базната година;	[денари]
O	- оперативни трошоци во базната година;	[денари]
D	- амортизација на регулираните средства во базната година;	[денари]
M	- маржа	[денари]

1.1.2. Оперативни трошоци (O)

Оперативните трошоци, согласно оваа методологија, се трошоци за работењето и одржувањето на регулираната дејност на претпријатието, во согласност со техничките стандарди кои се применуваат во Република Македонија, а одразуваат нормализирани трошоци за вршење на регулираната дејност.

Нивото на нормализираните трошоци се формира според следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 30%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
За пресметките на бруто плати се зема вкупниот број на вработени од последниот доставен список за плати на компанијата;
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;
6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);
7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6;
8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.2.2. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.2.3. Маржа за снабдување

Маржата за регулираното претпријатие кое врши регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење, во годината t се пресметува со примена на следнава формула:

$$M_t = \mu / 100 * MARP_t$$

каде што:

- M_t - маржа за дејноста снабдување со топлинска енергија за греење, во годината t , (денари)
- μ - процент на маржата одобрен од страна на Регулаторната комисија за енергетика,
- $MARP_t$ - регулиран максимален приход, дефиниран во точка 1 од овој Прилог, за годината t , исклучувајќи ја маржата (M) и елементот на корекција, (денари)

1.3. Фактор на корекција (K)

Факторот на корекција за годината t од регулираниот период се пресметува со примена на следнава формула:

$$K_t = (R_{t-1} - MARK_{t-1}) * (1 + ir_{t-1} / 100)$$

Каде што:

- R_{t-1} - остварениот приход во годината t-1, од вршење на регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење, во годината t, (денари)
- $MARK_{t-1}$ - регулиран максимален приход остварен од вршење на регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење за годината t-1, повторно пресметан со признаени вредности наместо прогнозирани за да се утврди елементот на корекција, (денари)
- ir_{t-1} - просечна пасивна каматна стапка објавена од Народна банка на Република Македонија за годината t-1, (%).

2. Распределба на приходот

Регулираниот максимален приход за регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење за годината t, ќе се обезбеди со примена на тарифниот систем за продажба на топлинска енергија.

ПРИЛОГ 4.

Табеларни прегледи на податоци потребни за регулирање на цена и максимален приход на претпријатието кое врши регулирана дејност

ПРИЛОГ 5.

Изјава за веродостојноста на поднесените податоци од страна на претпријатието

ИЗЈАВА

Од одговорното лице на претпријатието,

подносител на барањето за одобрување на цена и приход

Изјавувам под кривична, материјална, и морална одговорност дека материјалните и финансиските податоци презентирани во прилог на барањето за одобрување на цена и потребен приход, доставени до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, а кои се однесуваат на претпријатието, се точни и веродостојни и во целост одговараат на фактичката состојба на барателот.

Датум: _____

Одговорно лице
(Директор на претпријатието)

Место : _____

_____

ПРИЛОГ 6.

Табеларен преглед за дефинирање на корекционен фактор за определување на испорачана топлинска енергија во дистрибутивната мрежа во случај на дефект на мерниот уред во топланата на регулиран производител

Табела бр. 1 -Пресметка на корекциониот фактор кој ќе се применува за 2009 година

	Единечна мерка	Јануари	Февруари	Март	Април	Октомври	Ноември	Декември
1.	°C	1.5	5.4	9.5	12.83	14.2	8.5	5.0
2.	MW	574.094	573.516	570.968	569.331	571.151	584.24	585.878
3.	kWh	160,345,573	118,259,744	90,511,405	35,784,672	50,012,800	98,163,701	132,678,541
4.	kWh	153,735,000	111,210,000	80,835,000	26,169,000	36,005,278	86,410,556	125,365,833
5.	%	4.30	6.34	11.97	36.74	38.90	13.60	5.51
6.		0.95877	0.94038	0.83542	0.73153	0.71994	0.88028	0.94787

Опис на позиците кои се користат во табелата:

1. Надворешни средни месечни температури на воздухот добиени од УХМР за 2008 година
2. Инсталирана моќност на потрошувачите со која е извршена пресметката за потребната количина на топлинска енергија за греење за соодветниот месец од 2008 година
3. Количина на топлинска енергија за греење пресметана (по формула) на влез во дистрибутивната мрежа, при што се користени надворешни средни месечни температури на воздухот добиени од УХМР за 2008 година
4. Измерени-оттчитани количини на топлинска енергија за греење на мерните уреди на влез во дистрибутивната мрежа за 2008 година
5. Повеќе/помалку пресметана количина на топлинска енергија за греење во однос на измерената-оттчитаната, изразена во %.
6. Корекционен фактор за соодветниот месец во 2009 година